

Prediking in de Oude Lutherse Kerk op zondag 24 augustus – Tiende Zondag na Trinitatis
ds Andreas H. Wöhle

Teksten:

Jer 23, 23-29

Marcus 1:14-15.21-28

Al onze macht is ijdelheid...

Gemeente,

het is lang geleden dat wij elkaar hier hebben gezien. Lang geleden in weken: - Zowat de hele zomer en mijn studieverlof liggen tussen de laatste dienst waarin ik u hier voorging - en vandaag...

Maar ook lang geleden in beleving: - Zo veel is er in deze tijd geschied in de wereld, - aan rampen en oorlogen, - verschrikking en gruwelijke executies, - dodelijke epidemieën, - en verwaarloosde lichamen van vliegtuigpassagiers verdwaald tussen wrakstukken en grimmig kijkende mannen in een (niet eens zó ver hier vandaan gelegen) oorlogsland...

De beelden staan op onze netvlies en we raken ze maar niet kwijt... Brandhaarden en schroeiplekken zo ver je maar kijkt, en levens getekend door onbegrijpelijk leed en onbeantwoorde vragen: Waarom? Waarom hij of zij? Wie is hiervoor verantwoordelijk? Hoe moet ik zelf dan verder leven - hierna? En vooral: Wat is er toch met ons mensen, dat wij elkaar dit allemaal aandoen? Is er dan niemand die "halt!" kan roepen, en een einde kan maken aan deze waanzin?---

Al ONZE macht is ijdelheid... zo hebben wij daarnet gezongen ... En God? Waar is die, in al deze verschrikkelijke chaos...? Een vaste burcht is onze God... zo zongen wij... Maar hoe moet ik zoiets nou voelen en geloven in tijden als deze? De vragen, - ze zijn niet nieuw. Het zijn de vragen van mensen door alle tijden heen, mensen die zich niet willen en kunnen neerleggen bij de kille nietszeggenheid van een bestaan dat door toeval of lot wordt geregeerd. Het zijn de vragen van mensen met een notie van God, een relatie misschien, die met beelden van geloof en vertrouwen door hun leven proberen te gaan. Hoe valt te leven met deze vragen en aporieën?---

Ook in de tijd van Jeremia waren die aporieën mensen misschien wel dichterbij dan welk zingen over "vaste burchten" of goddelijke almacht ook. En er waren, zo als in alle tijden, welvaartsprofeten die daar op inspeelden en de onrust onder het volk trachtten te sussen: "Stil maar, wacht maar, alles komt wel goed... Jullie, eh... WIJ doen het uitstekend, hier in dit land en met ons leven... Maak je niet druk over je toekomst, - of over de economie en het vluchtelingenvraagstuk- of over de oorlogen die weer alsmaar dichterbij komen- of over de oudedagvoorzieningen of de gezondheidszorg- of over sociale spanningen en een alomtegenwoordige armoedeval... God regelt dat wel - voor jou... en anders Wij wel... Er hoeft helemaal niets te veranderen in ons leven en er is ook niets mis met een ongebroken vooruitgangsgeloof. Wij weten dat! - roepen de profeten... Wij hebben een directe draad met God, of we kennen in ieder geval alle rekenformules die nodig zijn om economische en sociale vraagstukken te "handelen". Het komt allemaal wel goed..."---

Een verleidelijke boodschap, die van de welvaartsprofeten. Een boodschap waarbij God (of de rekensommetjes van de economen en de planbureaus) tot niets anders dienen, dan te bevestigen wat men toch al lang beweert te weten.--- En in alle tijden hebben mensen maar al te graag hun innerlijke onrust dichtgesmeerd met deze beweringen, en zijn ze de valse profeten gevolgd,- in de vorm van een zelftevreden geloof dat geen aanleiding ziet om missionair te zijn en onrust te stoken in de bestaande vormen en structuren van religie...- in de vorm van een alomtegenwoordige apathie of een toenemend apolitieke samenleving...- of in de vorm van een nietszeggend IETSISME van geloof... onder de noemer van: "Misschien is er wel IETS, een God of zo..., maar die heeft met dit leven, en met mijn vragen en mijn 'niet-begrijpen' nix te maken..."

Een tandenloze God – of een IETS of wat...ver weg van een vertekende en tot onbelangrijkheden vervaagde waarneming van de werkelijkheid...-----

“IK heb ze NIET gezonden, en het zijn MIJN woorden NIET, die deze daar verkondigen...” zo horen wij de God van het Bijbels verhaal spreken, - als woorden in de mond gelegd bij de profeet Jeremia.

Ik ben geen God die enkel daar te vinden zou zijn,waar de dingen goed gaan voor ons,waar alles klopt en past, en voorspoed heerst en zonneschijn.---“Ben ik een God alleen van dichtbij of niet ook een God van ver...”- die juist daar is, waar wij met deze wereld en ons leven niet verder weten..?-----

Het bijzondere van de God van Israel, de God van het Bijbels verhaal,dat ook wij in de kerk elkaar van generatie op generatie doorvertellen, ... Het bijzondere van deze God, of van de alles op z'n kop zettende ervaring die mensen in het beeld van deze God hebben vastgehouden is,dat deze niet is zo als andere goden en godjes, zo als de vele ‘Baals’, die van oudsher de magische hoogten en geheimzinnige spelonken van de wereld hebben bevolkt... “Mijn woorden zijn betrouwbaar, ... spreekt de Heer. Mijn woord <is>: - als een vuur- als een hamer die een rots verbrijzelt...” Niks wasverzachter-zacht... Niks buigzaam, en elke onbegrijpelijkheid omzeilend...Nee, de God van het Bijbels verhaal en van Jezus Christus is er één die niets van zich zelf terughoudt, die zich zelf niet terughoudt, maar wegschenkt... Een die zich zonder voorbehoud inmengt in het leven- incarneert - en die daarin en daaraan “ten onder gaat”...- ten onder gaat in een leven dat hemelse vreugde én helse verlatenheid kent...

En ook daar, in die verre verlatenheid,waar niets meer zin wil maken,waar we met de brokstukken van het leven in handen zitten...of van ons geloof... Ook daar is God, zo als Jeremia het verwoordt: “Ben ik een God alleen van dichtbij of niet ook een God van ver...” DAT, gemeente, is de God waar onze traditie ons mee vertrouwd wil maken... En op deze God te vertrouwen, DAT is de uitdaging van het geloof. Een geloof dat geen toverformule is voor levenstevredenheid, of een wegpoetsmiddel om alle open vragen en verschrikkelikheden van de wereld te kunnen vergeten. Maar een geloof dat er op durft te vertrouwen dat,wie mét de God van Israel zonder voorbehoudt - durft in te gaan op het leven- durft te incarneren,- durft te lijden aan het lijden en zich durft te laten raken door alles wat het leven van mensen zijn wondermooie glans ontnemt...dat die ook deelt in de perspectiefwissel die deze geloofsvisie op leven met zich meebrengt. Een perspectiefwissel, waarbij de waarheid en het gezag en de betrouwbaarheid van woorden, beelden en gebaren zich toont, doordat wij erin kunnen wonen juist als de wereld en ons leven toenemend onbewoonbaar lijken.

De Geest des Heren heeft een nieuw begin gemaakt...en Jezus is ons in die perspectiefwissel voorgegaan tot in de dood en daaraan voorbij. Gods woord: dat is een huis om in te wonen, en een kerk, dat is: mensen die elkaar niet loslaten wanneer het moeilijk wordt,maar troosten en vasthouden en aansporen om niet het laatste woord te laten aan de demonen en demonische structuren in deze wereld die mensen ontmenselijken en doen stuiptrekken...“Zwijg en ga weg”roept Jezus de demonen van de ontmenselijking toe. En hij roept ons op hem ook daarin na te volgen in ons maatschappelijk en politieke leven en ons samen leven met elkaar. Of wij dat kunnen? Zijn wij die mensen?En waar vandaan zouden wij dan het gezag halen dat nodig is om de demonen te verjagen uit deze wereld en ons eigen leven,waar zowat iedereen ons uitlucht om dat achterlijke geloof?

Maar gezag, waarheid en betrouwbaarheid,van woorden en gebaren en levenshoudingen komen niet van buiten en hoeven niet verworven,maar zij wortelen in de diepte van een mensenleven;daar waar een mensenleven raakt aan de relatie met degene die elk mens tot mens-zijn roept als schepper en begeleider in donker en in licht. Gezag, om mens te zijn, is wat je hebt omdat je zelf geliefd bent, mens! Dat is de kern van wat ons in het evangelie wordt toegesproken. En Een vaste burcht... dat is in deze wereld ook:een kerk die schuilplek

wordt en broedplaats voor tederheid en liefde en troost..., waar nieuwe kracht kan worden opgedaan om ook de duivel te weerstaan...in welke vorm die zich ook aandient.

Als wij zo kerk kunnen zijn,hier in deze gemeenschap rondom het Spuien in deze stad,zo'n vaste burcht,dan verandert dat de wereld, in het klein en daarom ook in het groot. En dan valt er zeker iets te vieren rondom de tafel waar wij brood en wijn delen en "vieren met alles wat in ons is..."en daar vandaan de wereld veranderen Hem achterna... Moge dat zo zijn. AMEN